

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ
З ЦІННИХ ПАПЕРІВ
ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

вул. Московська, 8, корпус 30
м. Київ, 01010, Україна
тел./факс 280-40-95
тел./факс 254-23-31
Код ЄДРПОУ 37956207
Web: [http:// www.nssmc.gov.ua](http://www.nssmc.gov.ua)

NATIONAL SECURITIES
AND STOCK MARKET
COMMISSION

Building 30, 8, Moskovska St.,
Kyiv, 01010, Ukraine
phone/fax +38(044)254-25-70
phone/fax +38(044)254-23-77
Code of USRCOU 37956207
Web: [http:// www.nssmc.gov.ua](http://www.nssmc.gov.ua)

20.12.17 № 03/04/30840

На № _____

Державна регуляторна
служба України

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – Комісія) згідно із Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» надає на погодження проект рішення Комісії «Про затвердження Змін до Положення про функціонування фондових бірж», схвалений рішенням Комісії від 12.12.2017 № 874.

Додатки на 18 арк.:

проект рішення на 11 арк.;
копія повідомлення про оприлюднення на 1 арк.;
аналіз впливу регуляторного акту на 6 арк.

Член Комісії

Д. Тарабакін

Вик. Н. Караванська
Тел. 254-25-88

168937

Державна регуляторна служба України
№ 14577/019-17 від 22.12.2017

0.31

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ
ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

Р І Ш Е Н Н Я

16.10.2017

м. Київ

№ 874

Про схвалення доопрацьованого проекту рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Змін до Положення про функціонування фондових бірж»

Відповідно до абзацу другого статті 3, пунктів 1 та 5 частини першої, пунктів 1, 7 частини другої статті 7, пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», статей 23 та 25 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

ВИРШИЛА:

1. Схвалити доопрацьований проект рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Змін до Положення про функціонування фондових бірж», що додається.

2. Скасувати рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 14.11.2017 № 806 «Про схвалення проекту рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку «Про затвердження Змін до Положення про функціонування фондових бірж».

3. Департаменту методології регулювання професійних учасників ринку цінних паперів (І. Курочкіна) забезпечити оприлюднення цього проекту рішення на офіційному веб-сайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та подання цього проекту рішення на погодження до Державної регуляторної служби України, Державної служби фінансового моніторингу України.

4. Управлінню міжнародної співпраці та комунікацій (О. Юшкевич) забезпечити опублікування повідомлення про оприлюднення цього проекту

рішення в офіційному друкованому виданні Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

5. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку Д. Тарабакіна.

Голова Комісії

Г. Хромасєв

Протокол засідання Комісії
від 12.12.2017 р. № 43

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ
ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

Р І Ш Е Н Н Я

_____.2017

м. Київ

№ _____

Про затвердження Змін
до Положення про
функціонування фондових бірж

Відповідно до абзацу другого статті 3, пунктів 1 та 5 частини першої, пунктів 1, 7 частини другої статті 7, пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», статей 23 та 25 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок»

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

В И Р І Ш И Л А:

1. Затвердити Зміни до Положення про функціонування фондових бірж, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22 листопада 2012 року № 1688, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2012 року за № 2082/22394 (із змінами) (далі – Зміни), що додаються.

2. Департаменту методології регулювання професійних учасників ринку цінних паперів (І. Курочкіна) забезпечити:

подання цього рішення на здійснення експертизи на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод до Секретаріату Урядового уповноваженого у справах Європейського суду з прав людини Міністерства юстиції України;

подання цього рішення на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України;

оприлюднення цього рішення на офіційному веб-сайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

3. Управлінню міжнародної співпраці та комунікацій (О. Юшкевич) забезпечити опублікування цього рішення в офіційному друкованому виданні Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

4. Це рішення набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

5. Фондовим біржам протягом трьох місяців з дати набрання чинності цим рішенням привести свою діяльність у відповідність до вимог цих Змін.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку Д. Тарабакіна.

Голова Комісії

Т. Хромаєв

Протокол засідання Комісії
від __.__.2017 р. № ____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Національної комісії з
цінних паперів та фондового
ринку

_____ 2017 року № _____

Зміни до Положення про функціонування фондових бірж

1. У пункті 2 розділу I:

доповнити пункт після абзацу двадцять четвертого новим абзацом двадцять п'ятим такого змісту:

«накопичений купонний (процентний) дохід за облігацією (НКД) – це частина купонного (процентного) доходу за облігацією, яка розраховується пропорційно кількості днів від дати виплати попереднього купонного доходу або дати розміщення облігації чи дати початку нарахування першої купонної виплати до дати проведення грошових розрахунків за договором купівлі – продажу облігації».

У зв'язку з цим абзаци двадцять п'ятий – сорок третій вважати відповідно абзацами двадцять шостим – сорок четвертим;

абзац тридцятий викласти у такій редакції:

«поточна ціна цінного папера – ціна цінного папера, що розраховується як середнє арифметичне зважене цін біржових контрактів (договорів), укладених за таким цінним папером за проміжок часу, визначений правилами

біржі, але не більший ніж 1 хвилина (розрахунковий період) відповідно до вимог цього Положення. Поточна ціна облігації розраховується без врахування НКД. При розрахунку поточної ціни цінного папера не враховуються договори РЕПО, біржові контракти (договори), укладені на підставі адресних заявок, а також при первинному розміщенні цінних паперів, на односторонніх аукціонах та при проведенні торгів з продажу акцій, що належать державі;»;

доповнити пункт після абзацу тридцять першого новим абзацом тридцять другим такого змісту:

«процентний пункт – одиниця, яка застосовується для порівняння величин, виражених в процентах;».

У зв'язку з цим абзаци тридцять другий – сорок четвертий вважати відповідно абзацами тридцять третім – сорок п'ятим;

доповнити пункт після абзацу тридцять четвертого новим абзацом тридцять п'ятим такого змісту:

«ціна облігації – сума НКД та добутку «чистої» ціни облігації на номінальну вартість;».

У зв'язку з цим абзаци тридцять п'ятий – сорок п'ятий вважати відповідно абзацами тридцять шостим – сорок шостим;

доповнити пункт після абзацу сорок четвертого новим абзацом сорок п'ятим такого змісту:

«чиста» ціна облігації – ціна облігації без врахування НКД, виражена у відсотках від її номінальної вартості (поточної номінальної вартості – для амортизаційних облігацій);».

У зв'язку з цим абзаци сорок п'ятий – сорок шостий вважати відповідно абзацами сорок шостим – сорок сьомим.

2. У розділі II:

абзац дванадцятий доповнити словами «, у тому числі щодо порядку примусового закриття позицій»;

3. У розділі III:

1) у абзаці восьмому пункту 1 слова «з державним представником на фондовій біржі» замінити словами «з Комісією»;

2) абзац перший пункту 5 замінити трьома новими абзацами такого змісту:

«Допуск цінних паперів до торгівлі на фондовій біржі здійснюється шляхом їх внесення до біржового списку, крім випадків, зазначених у цьому Положенні. Допуск інших фінансових інструментів до торгівлі на фондовій біржі здійснюється шляхом їх внесення до біржового списку фінансових інструментів.

Якщо ініціатором аукціону є член фондової біржі, у якого щодо цінних паперів укладений договір з Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, то односторонній аукціон щодо продажу таких цінних паперів проводиться без унесення цих цінних паперів до біржового списку.

Односторонній аукціон щодо цінних паперів, який проводиться без унесення таких цінних паперів до біржового списку, та стосовно яких встановлено обмеження щодо торгівлі, проводиться після зняття відповідних обмежень.».

У зв'язку з цим абзац другий вважати абзацом четвертим;

3) у пункті 13:

підпункт 13.1 після слів «першого рівня лістингу» доповнити словами «(крім державних облігацій України)»;

підпункт 13.2 після слів «який використовується для розрахунку біржового фондового індексу» доповнити словами «(крім державних облігацій України)»;

доповнити пункт новим підпунктом 13.3 такого змісту:

«13.3. Фондова біржа зобов'язана зупинити торги державною облігацією України у режимах торгів, які беруть участь у формуванні поточної ціни цього цінного папера, залежно від ступеня зміни поточної ціни. У разі зміни значення

поточної ціни державної облигації України від ціни закриття попереднього торговельного дня не менше ніж на 10 % у бік збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни біржові торги цим цінним папером зупиняються на 1 годину, але не більше ніж до закінчення торговельного дня. У разі якщо після поновлення торгів відбувається зміна поточної ціни державної облигації України від останньої ціни закриття попереднього торговельного дня не менше ніж на 20 % у бік збільшення або зменшення протягом 10 хвилин поспіль з моменту фіксації зазначеної зміни, біржові торги цим цінним папером зупиняються до закінчення торговельного дня.».

У зв'язку з цим підпункти 13.3 – 13.7 вважати відповідно підпунктами 13.4 – 13.8;

у підпункті 13.4:

абзац перший після слів «може зупинити торги позалістинговим цінним папером» доповнити словами «(крім державних облигацій України)»;

абзац другий після слів «позалістингового цінного папера» доповнити словами «(крім державних облигацій України)»;

у підпункті 13.5 цифри «13.1, 13.2» замінити цифрами «13.1 – 13.4»;

у підпункті 13.6 слова «з державним представником на фондовій біржі» замінити словами «з Комісією»;

абзаци четвертий, п'ятий підпункту 13.7 викласти в такій редакції:

«в іншому випадку, якщо краща ціна, вказана в безадресній заявці на продаж цінного папера, нижча за останнє розраховане на підставі біржових контрактів (договорів) значення поточної ціни відповідного цінного папера, то поточна ціна цінного папера вважається рівною кращій ціні, вказаній у безадресній заявці на продаж відповідного цінного папера.

В інших випадках поточна ціна цінного папера вважається рівною останній розрахованій на підставі біржових контрактів (договорів) поточній ціні цього цінного папера.»;

доповнити пункт новими підпунктами 13.9 – 13.10 такого змісту:

«13.9. Фондова біржа встановлює для цінних паперів, які перебувають у лістингу та/або цінних паперів, які використовуються для розрахунку біржового фондового індексу (крім державних облігацій України), граничні значення зміни ціни, сформованої на підставі адресних заявок, у бік збільшення або зменшення не більше ніж 20% від останньої ціни закриття торговельного дня цінного папера.

У разі зміни значення ціни, сформованої на підставі адресних заявок, не менше ніж на 20 % у бік збільшення або зменшення фондова біржа здійснює перевірку для виявлення причин, що призвели до ситуації цінової нестабільності та інформує Комісію про результати такої перевірки.

13.10. Фондова біржа встановлює для державних облігацій України граничні значення зміни ціни, сформованої на підставі адресних заявок, у бік збільшення або зменшення не більше ніж 10% від останньої ціни закриття торговельного дня цінного папера.

У разі зміни значення ціни, сформованої на підставі адресних заявок, не менше ніж на 10 % у бік збільшення або зменшення фондова біржа здійснює перевірку для виявлення причин, що призвели до ситуації цінової нестабільності та інформує Комісію про результати такої перевірки.»

3. У розділі IV:

1) абзац восьмий підпункту 3.2 пункту 3 викласти у такій редакції:
«відсутність дефолту»;

2) у пункті 4:

підпункт 4.1 викласти у такій редакції:

«4.1. Для акцій:

емітент існує не менше трьох років;

власний капітал емітента не менше 300 000 000 грн;

річний чистий дохід від реалізації товарів, робіт, послуг за останній фінансовий рік становить не менше 300 000 000 грн (крім банків);

середнє значення ринкової капіталізації емітента становить не менше 100 000 000 грн;

мінімальна частка акцій у вільному обігу становить не менше 10 відсотків та/або вартість такої частки складає 75 000 000 грн і більше;

кількісний склад акціонерів емітента - не менше 150 акціонерів;

у емітента запроваджено посаду корпоративного секретаря;

емітент проводить щорічну аудиторську перевірку відповідно до міжнародних стандартів аудиту за участю незалежного зовнішнього аудитора (не менше двох років).»;

у підпункті 4.2:

у абзацах третьому, четвертому цифри «400 000 000» замінити цифрами «300 000 000»;

у абзаці шостому слова «або з моменту припинення зобов'язань, по відношенню до яких емітентом було допущено дефолт, пройшло не менше двох років» виключити;

2) у пункті 8:

абзац третій викласти у такій редакції:

«Фондова біржа може вносити цінний папір емітента (на підставі укладеного договору між фондовою біржею та емітентом) до другого рівня лістингу без проходження лістингових процедур у разі, якщо цінний папір материнської компанії емітента або самого емітента знаходиться в основному лістингу фондової біржі, яка входить до Переліку іноземних фондових бірж, на яких мають бути допущені до обігу цінні папери іноземних емітентів, що мають намір отримати допуск до обігу цінних паперів на території України, затвердженому Комісією.»;

абзац четвертий виключити;

3) абзац третій пункту 9 викласти у такій редакції:

«знаходження цінних паперів іноземного емітента в основному рівні лістингу іноземної фондової біржі, яка входить до Переліку іноземних

фондових бірж, на яких мають бути допущені до обігу цінні папери іноземних емітентів, що мають намір отримати допуск до обігу цінних паперів на території України, затвердженому Комісією.»;

4) пункт 12 викласти у такій редакції:

«12. Фондова біржа у своїх правилах може встановлювати додаткові вимоги для внесення та перебування цінних паперів у біржовому реєстрі, зокрема, щодо необхідності дотримання емітентом принципів корпоративного управління, міжнародних стандартів складання фінансової звітності та щодо наявності договору з маркет-мейкером про підтримку ліквідності цінних паперів.».

4. У розділі VI:

1) у пункті 3:

доповнити пункт після абзацу другого новим абзацом третім такого змісту:

«Маркет-мейкер повинен виконувати зобов'язання щодо підтримки ліквідності цінних паперів та інших фінансових інструментів не менше 80% торговельних днів в місяць.».

У зв'язку з цим абзаци третій – тринадцятий вважати відповідно абзацами четвертим – чотирнадцятим;

абзац четвертий після слів «біржового фондового індексу» доповнити словами «(крім державних облігацій України)»;

абзац дев'ятий після слів «інших фінансових інструментів» доповнити словами «(крім державних облігацій України)»;

доповнити пункт після абзацу чотирнадцятого новими абзацами такого змісту:

«Серед зобов'язань, що бере на себе маркет-мейкер для підтримання ліквідності державних облігацій України, мають бути такі зобов'язання:

підтримання двосторонніх котирувань не менше 75% часу в проміжку між 11-00 та 15-00 годинами в торговельний день;

у разі якщо між датою виставлення котирувань та датою погашення облігації, згідно умов випуску облігації, є щонайменше одна проміжна виплата (купонний платіж, часткова амортизація номінальної вартості тощо) різниця між ефективною дохідністю на купівлю та ефективною дохідністю на продаж має становити не більше 2 процентних пунктів;

у разі якщо між датою виставлення котирувань та датою погашення облігації, згідно умов випуску облігації, немає жодних проміжних виплат (купонного платежу, часткової амортизації номінальної вартості тощо) різниця між простою дохідністю на купівлю та простою дохідністю на продаж має становити не більше 2 процентних пунктів;

МДО - не менше 1 000 000 грн;

підтримання односторонніх котирувань протягом торговельного дня лише після укладання біржових контрактів (договорів) на підставі двосторонніх котирувань протягом цього торговельного дня на загальну суму не менше 10 000 000 грн (за кожним випуском).

При цьому:

проста дохідність (Y_s) – відносна величина, що характеризує дохід за облігацією та обчислюється за формулою:

$$Y_s = \frac{\sum_{i=1}^T CF_i - P}{P} \cdot \frac{365}{t_T - t_0} \cdot 100\%,$$

де:

P – ціна облігації;

Y_s – проста дохідність;

CF_i – виплата за облігацією в момент i в майбутньому;

$t_T - t_0$ – кількість днів між поточною датою та датою останньої виплати;

T – кількість виплат за облігацією в майбутньому;

ефективна дохідність (YTM) – відносна величина, що характеризує дохід за облігацією та є коренем рівняння, що має наступний вигляд:

$$P = \sum_{i=1}^T \left(\frac{CF_i}{\left(1 + \frac{YTM}{100}\right)^{\frac{t_i - t_0}{365}}} \right),$$

де:

P – ціна облігації;

YTM – ефективна дохідність, %;

CF_i – виплата за облігацією в момент i в майбутньому;

$t_i - t_0$ – кількість днів між поточною датою та датою i -ої виплати;

T – кількість виплат за облігацією в майбутньому.

2) доповнити розділ новим пунктом 4 такого змісту:

«4. Фондова біржа за погодженням з Комісією своїм рішенням в окремих випадках у зобов'язаннях маркет-мейкера може встановлювати більшу величину граничного спреда двостороннього котирування та/або граничну величину різниці між ефективною дохідністю на купівлю та ефективною дохідністю на продаж та/або різниці між простою дохідністю на купівлю та простою дохідністю на продаж.».

4. У пункті 4 розділу VIII:

абзац другий після слів «поточну ціну цінного папера» доповнити словами «, дохідність (для облігацій)»;

доповнити пункт новим абзацом такого змісту:

«Інформація про останню поточну ціну цінного папера розміщується на веб-сайті фондової біржі разом з інформацією щодо дати, в яку її було розраховано на підставі біржових контрактів (договорів) або визначено на підставі поданих безадресних заявок.».

**Директор департаменту методології
регулювання професійних учасників
ринку цінних паперів**

І. Курочкіна

Повідомлення
про оприлюднення проекту рішення Національної комісії з цінних паперів
та фондового ринку «Про затвердження змін до Положення про
функціонування фондових бірж»

Проект рішення Комісії «Про затвердження змін до Положення про функціонування фондових бірж» розроблено відповідно до абзацу другого статті 3, пунктів 1 та 5 частини першої, пунктів 1, 7 частини другої статті 7, пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», статей 23 та 25 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» згідно з Планом роботи НКЦПФР на 2017 рік.

Цим проектом внесено зміни до мінімальних вимог щодо унесення та перебування цінних паперів у другому рівні лістингу.

Проектом змін також встановлено вимогу до маркет-мейкера виконувати зобов'язання щодо підтримки ліквідності цінних паперів та інших фінансових інструментів не менше 80% торгівельних днів в місяць.

Серед зобов'язань, що бере на себе маркет-мейкер для підтримання ліквідності цінних паперів та інших фінансових інструментів, виокремлені зобов'язання щодо підтримання ліквідності державних облігацій України.

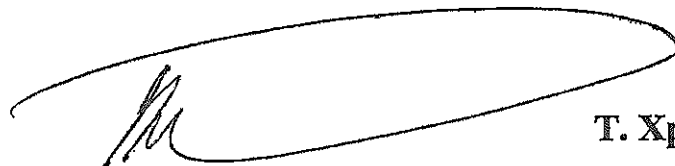
Пропозиції та зауваження до зазначеного регуляторного акта просимо надсилати поштою за адресами:

Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку: 01010, м. Київ-601, вул. Московська, 8, корпус 30 (Департамент методології регулювання професійних учасників ринку цінних паперів), та на електронну пошту (e-mail): iryna.kozlovska@nssmc.gov.ua.

Проект рішення оприлюднюється на офіційному веб-сайті Комісії – <http://www.nssmc.gov.ua>.

Строк, протягом якого приймаються зауваження та пропозиції від фізичних та юридичних осіб, становить 30 робочих днів з дня, наступного за днем оприлюднення проекту.

Голова Комісії

Т. Хромаєв

**Аналіз впливу регуляторного акта
до проекту рішення НКЦПФР «Про затвердження Змін до Положення
про функціонування фондових бірж»**

I. Визначення проблеми

З метою захисту прав інвесторів та забезпечення подальшого здійснення удосконалення функціонування організаторів торгівлі цінними паперами, невідкладним питанням є розв'язання таких проблем фондового ринку:

підвищення обсягу торгівлі цінними паперами, а саме акціями, саме на фондових біржах;

створення механізму спрощеного допуску цінних паперів до одностороннього аукціону.

На кінець 2016 року та на початку 2017 року діяльність з організації торгівлі здійснювали 8 фондових бірж. Обсяги торгів в розрізі окремих бірж значно впали, по деяким - в п'ять і більше разів (зокрема, УФБ, УМВБ, СЄФБ), а по іншим – мінімум в два рази.

З огляду на зазначене, 3 з 8 фондових бірж не виконали вимоги до мінімальної кількості наявних торговельних днів протягом року, адже 99.5% (тобто 479 млн. грн.) загального обсягу торгів з акціями відбувається на позабіржовому ринку.

Нестабільність ринку і низька ліквідність не сприяють появі інтересу у іноземних портфельних інвесторів.

Крім цього, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб (далі - Фонд) здійснює відповідно до своїх повноважень виведення неплатоспроможних банків з ринку шляхом відчуження всіх або частини активів і зобов'язань неплатоспроможного банку на користь приймаючого банку з відкликанням банківської ліцензії неплатоспроможного банку та подальшою його ліквідацією.

Вищезазначений порядок дій Фонду передбачає, зокрема, продаж цінних паперів неплатоспроможних банків шляхом проведення одностороннього аукціону на фондовій біржі.

Проте, далеко не всі цінні папери, що є активами проблемних банків та пропонуються до продажу, відповідають критеріям, встановленим нормативно-правовим актом Комісії для їх допуску до біржового списку.

А це у свою чергу унеможливує продаж Фондом активів проблемних банків у встановлений законодавством строк та відповідно унеможливує гарантоване повернення вкладів фізичних осіб.

Станом на 01.01.2017 85 банків визнані неплатоспроможними. Балансова вартість активів цих банків складає 471 млрд. грн.

Тому, Комісія створює механізм допуску цінних паперів без їх внесення до біржового списку для проведення одностороннього аукціону та з метою максимальної ефективності виведення неплатоспроможних банків з ринку фінансових послуг.

Також, необхідно зазначити наступне. Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі за останній рік зафіксовано з державними облігаціями України. Протягом 2017 року обсяг біржових контрактів з державними облігаціями України становив 122,19 млрд грн (92,6% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі протягом січня-серпня поточного року) (таблиця 1).

Таблиця 1. Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі з розподілом за видом фінансового інструменту протягом січня-серпня 2017 року, млн грн

	Акції	Облігації підприємств	Державні облігації України	Інвестиційні сертифікати	Деривативи	Усього
Січень	133,88	213,66	13 677,22	1,79	357,42	14 383,97
Лютий	115,93	348,47	20 986,12	1,25	186,28	21 638,05
Березень	175,26	78,89	22 236,97	2,31	196,5	22 689,92
Квітень	166,91	96,09	14 135,68	3,05	565,98	14 967,70
Травень	133,93	145,92	13 240,81	4,06	268,63	13 793,35
Червень	111,22	795,29	10 437,38	6,67	305,18	11 655,39
Липень	130,52	547,38	12 579,80	4,41	195,39	13 457,49
Серпень	3221,15	750,2	14899,74	7,72	355,89	19234,71
Усього	4188,8	2975,9	122193,72	31,26	2431,27	131820,68

Постійні коливання курсів цінних паперів висловлюють нормальний розвиток ринкової ситуації. Але при цьому можуть складатися умови, при яких відбудуться різкі зміни цін, їх жертвами стають багато інвесторів. Для того, щоб уникнути таких «обвалів» цін розроблені спеціальні заходи.

Серед них – встановлення в Положенні про функціонування фондових бірж показників, що характеризують ситуацію цінової нестабільності та встановлення зобов'язань та певних меж для маркет-мейкера для підтримання ліквідності тих чи інших цінних паперів.

Оскільки торгівля державними облігаціями України має вагомe значення для вітчизняного фондового ринку, та, враховуючи необхідність зменшення ризиків для інвесторів, виникла необхідність встановлення заходів, що зменшують коливання ціни державних облігацій України на фондових біржах.

Також, у зв'язку із набуттям чинності з 1 січня 2016 року нових вимог до перебування цінних паперів у біржовому реєстрі, кількість емітентів, що були делістинговані протягом останніх двох років є досить значною – 330 емітентів. Цей факт також є однією з причин падіння загальних обсягів торгів, адже в учасників зникла необхідність підтримувати торги з цінними паперами, що пройшли делістинг.

Рік	Акції	Облігації	Інвестсертифікати	Всього	Зміна у %
2014	172	147	36	355	
2015	57	86	24	167	↓ 45%
2016	11	13	1	25	↓ 85%

Фондовий ринок самостійно неспроможний вирішити нагальні проблеми, ринковий механізм діє неефективно, тому існують підстави для державного втручання через прийняття нормативно-правових актів та активну політику, спрямовану на врегулювання проблемних питань функціонування фондового ринку.

Основною причиною наявності вищезазначених проблем є те, що діючі регуляторні акти наразі повністю не врегульовують зазначені проблеми, оскільки передбачені в законодавчих актах процедури включення цінних паперів до біржового списку є наразі перешкодами у спрощенні приватизаційних процедур.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни (інвестори)	так	
Держава	так	
Суб'єкти господарювання, у тому числі суб'єкти малого підприємництва	так	

II. Цілі державного регулювання

Проект даного регуляторного акта спрямований на вирішення проблем, визначених в попередньому розділі. Основними цілями прийняття проекту регуляторного акта є:

- підвищення якості контролю за ціноутворенням на фондових біржах;
- створення механізму торгівлі неліквідними цінними паперами на організованому ринку;
- встановлення заходів, що зменшують коливання ціни державних облігацій України на фондових біржах;
- збільшення обсягу торгів на організованому ринку.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
1. Відсутність регулювання	Залишити законодавче регулювання на існуючому рівні і сподіватися на еволюційний розвиток ринку цінних паперів.
2. Розробка проекту нормативно-правового акту	Стимулювання розвитку фондового ринку через прийняття нормативно-правового акту щодо: підвищення якості контролю за ціноутворенням на фондових біржах; послаблення вимог до другого рівня лістингу; встановлення заходів, що зменшують коливання

	ціни державних облігацій України на фондових біржах; запровадження механізму допуску цінних паперів без їх внесення до біржового списку для проведення одностороннього аукціону у разі якщо ініціатором аукціону є член фондової біржі, у якого укладений договір з Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
1. Відсутність регулювання	Відсутня необхідність здійснення контрольно-наглядових функцій.	1. Відсутність впевненості щодо вирішення проблем, у разі, якщо державне регулювання ринку цінних паперів залишиться на існуючому рівні. 2. Тривалий час, протягом якого проблема може бути усунена. 3. Неможливість продажу активів неплатоспроможних банків на фондових біржах. 4. Неотримані інвестиції від фізичних та юридичних осіб.
2. Розробка проекту нормативно-правового акту	1. Підвищення обсягу торгів на організованому ринку. 2. Спрощення процедури продажу активів неплатоспроможних банків. 3. Збільшення кількості потенційних інвесторів.	Приведення у відповідність професійними учасниками фондового ринку своєї діяльності з регуляторним актом збільшить навантаження на працівників НКЦПФР. При цьому, зазначене навантаження відбуватиметься в межах фінансування НКЦПФР та не потребуватиме залучення додаткових штатних одиниць.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян (інвесторів)

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
1. Відсутність регулювання	Відсутні	Відсутні
2. Розробка проекту нормативно-правового акту	Гарантоване повернення вкладів фізичним особам. Послаблення вимог до другого рівня лістингу. Встановлення заходів, що зменшують коливання ціни державних облігацій України на фондових біржах.	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Під дію регулювання підпадають 5 фондових бірж.

Показник	Малі	Мікро
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	-	5
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	-	100%

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
1. Відсутність регулювання	1. Відсутні витрати часу на впровадження альтернативи.	Відсутні
2. Розробка проекту нормативно-правового акту	1. Збільшення довіри до фондового ринку з боку інвесторів. 2. Збільшення обсягу торгівлі на фондових біржах. 3. Забезпечення достатнього рівня конкуренції між фондовими біржами.	1. Витрати фондових бірж на підготовку необхідних змін у Правила біржі.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
1. Відсутність регулювання	1	Проблема продовжує існувати тривалий час. Відсутня впевненість щодо вирішення проблем в майбутньому.
2. Розробка проекту нормативно-правового акту	3	Цілі прийняття регуляторного акта можуть бути досягнуті майже повною мірою, буде створений механізм торгівлі цінними паперами без внесення їх у біржовий список та збільшиться обсяг торгівлі цінними паперами на фондових біржах.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Розробка проекту нормативно-правового акту	Для держави - висока результативність, ефективність, політична та адміністративна здійсненність. Для громадян – захист прав інвесторів, які вклали гроші у цінні	Витрати фондових бірж на підготовку необхідних змін у внутрішні документи – правила біржі.	Прийняття даного регуляторного акту сприятиме системному вирішенню існуючих проблем функціонування фондового ринку: збільшення обсягу торгів на фондових біржах;

	папери акціонерних товариств. Для фондових бірж – збільшення обсягів торгів.		підвищення довіри внутрішнього інвестора – населення та інституціональних інвесторів та іноземних інвесторів до фінансових інструментів національного фондового ринку призведе до збільшення інвестицій в економіку України.
Відсутність регулювання	Для держави - відсутня необхідність здійснення контрольних-наглядових функцій. Для бірж відсутні витрати часу на впровадження альтернативи. Для громадян вигоди відсутні.	Відсутність впевненості щодо вирішення проблем. Неотримані інвестиції від фізичних та юридичних осіб.	Альтернатива має низьку ефективність. Цілі прийняття регуляторного акта не можуть бути досягнуті в найближчий час, тобто проблема продовжить існувати.

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику впливу зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Розробка проекту нормативно-правового акту	Положення про функціонування фондових бірж є базовим та комплексним документом, що регулює та конкретизує діяльність організаторів торгівлі на фондовому ринку України. Тому внесення змін до нього дозволить досягти цілей прийняття регуляторного акта, а саме: підвищення обсягу торгівлі цінними паперами на фондових біржах; створення механізму спрощеного допуску цінних паперів до одностороннього аукціону; послаблення вимог до другого рівня лістингу; встановлення заходів, що зменшують коливання ціни державних облігацій України на фондових біржах.	На дію регуляторного акта можуть вплинути зміни в чинному законодавстві. Вплив може мати як позитивний (наприклад, у разі встановлення більш жорсткої відповідальності за порушення законодавства на ринку цінних паперів, зокрема штучного впливу на формування ринкової ціни цінних паперів, що є передумовою для здійснення маніпулювання на ринку цінних паперів), так і негативний характер (наприклад, у разі введення надзвичайного стану). Також, негативно на дію регуляторного акту може вплинути зловживання при укладанні на фондовій біржі біржових контрактів щодо цінних паперів. Для запобігання таких ситуацій необхідна розробка достатньо жорстких вимог, направлених на реагування на такі ситуації, включаючи відповідальність та

		заходи, які будуть застосовані у разі виявлення порушень.
Відсутність регулювання	Причина відмови від зазначеної альтернативи полягає у тому, що існують складнощі при продажу активів неплатоспроможних банків; відсутність заходів, що зменшують коливання ціни державних облігацій України на фондових біржах.	X

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який застосовується для розв'язання проблем, зазначених у розділі 1 Аналізу регуляторного впливу, є прийняття проекту рішення НКЦПФР «Про внесення змін до Положення про функціонування фондових бірж», який передбачає, зокрема:

створення механізму допуску цінних паперів без унесення до біржового списку у разі якщо ініціатором аукціону є член фондової біржі, у якого укладений договір з Фондом гарантування вкладів фізичних осіб;

встановлення вимог для маркет-мейкера щодо виконання зобов'язань щодо підтримки ліквідності цінних паперів та інших фінансових інструментів, зокрема, державних облігацій;

послаблення вимог до другого рівня лістингу;

встановлення заходів, що зменшують коливання ціни державних облігацій України на фондових біржах.

Заходами, які забезпечать розв'язання визначених проблем, є погодження регуляторного акта із зацікавленими органами (в тому числі отримання пропозицій та зауважень) та його державна реєстрація в Міністерстві юстиції України; здійснення постійного контролю та моніторингу діяльності організаторів торгівлі цінними паперами працівниками НКЦПФР; прийняття та аналіз інформації, отриманої у порядку подання адміністративних даних до НКЦПФР; здійснення процедур із правозастосування на фондовому ринку.

Державний контроль та нагляд за дотриманням вимог регуляторного акта здійснюється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, як органом державної влади, який відповідно до законодавства України встановлює правила та умови діяльності торговців цінними паперами.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Тест малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з учасниками фондового ринку щодо оцінки впливу регулювання

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником у період з 02.10.2017 по 03.11.2017.

Порядковий номер	Вид консультації	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій
1	13.10.2017 Засідання Комітету з питань методології та нагляду за функціонуванням інфраструктури фондового ринку	12	В цілому регулювання сприймається. Вирішено доопрацювати проект рішення з урахуванням наданих зауважень.
2	19.10.2017 Робоча зустріч в НКЦПФР з представниками фондових бірж щодо розробки змін до Положення про функціонування фондових бірж	5	Узгодження пропозицій щодо підстав допуску цінних паперів до аукціону без їх внесення до біржового списку та обов'язків маркет-мейкера щодо підтримання лістингу цінних паперів.
3	03.11.2017 Засідання Комітету з питань методології та нагляду за функціонуванням інфраструктури фондового ринку	15	Вирішено доопрацювати проект рішення з урахуванням наданих зауважень, схвалити проект та рекомендувати розглянути його на засіданні Комісії.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва:

кількість суб'єктів, на яких поширюється регулювання: 5 фондових бірж.

Питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив, - 100%.

Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (програма для ЕТС біржі)	-	-	-
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у	-	-	-

	визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування			
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали)	-	-	-
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування)	-	-	-
5	Інші процедури (уточнити)	-	-	-
6	Разом, гривень	-	-	-
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	5		5
8	Сумарно, гривень	-	-	-
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання	-	-	-
10	Процедури організації виконання вимог регулювання	Оціночне значення 1800 грн.	1800	Оціночне значення 9000 грн.
11	Процедури офіційного звітування	-	-	-
12	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок	-	-	-
13	Інші процедури (реєстрація змін до Правил фондової біржі)	3280 грн.*	-	3280 грн.*
14	Разом, гривень	5 080 грн.	-	12 280 грн.
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	5		5
16	Сумарно, гривень	25 400 грн.	-	61 400 грн.

* плата за надання НКЦПФР адміністративної послуги із реєстрації правил (змін до правил) фондової біржі відповідно до Постанови КМУ від 26.10.2011 № 1097 «Деякі питання надання Національного комісією з цінних паперів та фондового ринку платних адміністративних послуг»

3. Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва здійснюються в межах фінансування НКЦПФР без залучення додаткових штатних одиниць.

Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)	За п'ять років
1	Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	-	-
2	Оцінка вартості адміністративних процедур	25 400 грн.	61 400 грн.

	для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування		
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	25 400 грн.	61 400 грн.
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	-	-
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	25 400 грн.	61 400 грн.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта необмежений у часі, оскільки дія Положення про функціонування фондових бірж розрахована на необмежений час.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Виходячи з цілей державного регулювання, визначених у другому розділі даного Аналізу впливу регуляторного акта, для відстеження результативності акта обрано такі показники:

1) *Розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта* – не зміниться.

2) *Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта* - дія акту поширюється на 5 фондових бірж, які здійснюють діяльність з організації торгівлі на фондовому ринку згідно ліцензії, виданої Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (або Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку).

3) *Розмір коштів і час, що витратяться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог регуляторного акта.*

Розмір коштів та часу, які витратять суб'єкти господарювання на виконання вимог даного регуляторного акту збільшиться.

4) *Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта* – середній. Даний проект регуляторного акта, з метою громадського обговорення, оприлюднено на офіційному веб-сайті Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

5) *Кількість звернень, скарг від фізичних та юридичних осіб на діяльність торговців цінними паперами та щодо порушення прав інвесторів* – зменшиться.

6) *Кількість виведених з ринку неплатоспроможних банків* збільшиться.

7) *Обсяг торгів на організованому ринку* збільшиться.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності буде здійснено із застосуванням статистичного та соціологічного методу, шляхом аналізу даних з інформаційних ресурсів НКЦПФР, а також аналізу офіційної статистичної інформації щодо розміру надходжень до державного бюджету, пов'язаних з дією акта, кількості фондів бірж, на які поширюватиметься дія акта, обробки зведених даних щодо кількості скарг та пропозицій від фондів бірж та професійних учасників фондового ринку.

Базове відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта буде здійснюватись до дати набрання чинності більшої його положень шляхом збору пропозицій і зауважень та їх аналізу.

Повторне відстеження планується здійснити не пізніше двох років з дня набрання чинності більшістю положень регуляторного акта, в результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного обстеження. У разі надходження пропозицій та зауважень, які заслуговують на увагу, або виявлення неврегульованих та проблемних питань, у разі необхідності вони будуть обговорені та винесені на засідання НКЦПФР, з метою внесення відповідних змін до цього рішення.

Періодичні відстеження планується здійснювати раз на три роки з дня виконання заходів з повторного відстеження з метою подальшого удосконалення даного регуляторного акта.

Голова Комісії

Т. Хромаєв